

Nagyvárad magyar utcanevek

KÖNYVBEMUTATÓ ÉS DÍJAZÁS

Az Erdélyi Magyar Ifjak (EMI) nagyvárad szervezete és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) Bihar megyei szervezete közös könyvbemutatót tart január 15-én, pénteken 17 órától a Loránffy Zsuzsanna Református Egyházi Központ múzeumtermében, az Ezredévi emléktér (ma Libertätii) 38. szám alatt. Ekkor Nagy József Barna *Várad lelke – Nagyvárad magyar utcanevek* című kötetét mutatják be. A könyvbemutatótán kerül átadásra a „Magyar helytállás” nevű díj, amit első alkalommal azok közül kapnak meg néhányan, akiknek évek óta magyar nyelven szerepel házszámablájukon az utca neve, amelyikben laknak. Az est során Váradról szóló költeményeket hallgathatnak meg az érdeklődők, és a szervezők kisfilmeket is levetítenek a régi Nagyváradról. Alább részlet olvasható az új kötet előszavából.

Az 1919-ben rohamosan lezajló román térfoglalás, de főleg az 1944. utáni kommunista rombolási és építkezési láz után, városunkra már csak az ismerhet rá, aki a belvárosba téved. Még állnak neves építészink műemlék épületei, templomai, de az építészek és városunk nagyjainak hamvait őrző temetőt (minden nagyvárad örök szegényére) már felszámolták. Még nyomokban itt-ott fellelhető az egykori Várad, de ez a város már nem a „boldog Várad”, ez a „tegnap városa”. És hogy az lett, ez nemcsak a számunkra végzetes súllyal megváltozott történelmi helyzet miatt van így, hanem elsősorban miattunk. Ha mi, még itt élő nagyvárad magyarok nem érezzük és nem hisszük azt, hogy a miénk ez a város, akkor végérvényesen elveszítjük azt. Igaz a mondás, hogy azé a föld, aki belakja, de jelen helyzetünkben – amikor Nagyvárad a Trianon utáni (napjainkig tartó?) etnikai tisztogatás következményeit nyögi – fokozottabban igaz az, hogy azé a város, aki magáénak érzi, nem holmi igazságtalan nemzetközi döntések nyomán, hanem a városépítés, az ősi föld, csak a hon(vissza)foglalástól számított ezerszáz éves magyar történelem jogán. Természetesen ez a város mindenkinek otthona lehet, aki nem zsákmányként, hanem lakóhelyként tekint rá és úgy is él benne, mintha otthona lenne.

Amennyiben otthonunkként tekintünk Nagyváradra, akkor

kézenfekvő az elvárás, hogy ismerjük azt, mint ahogy házunkat, hazánkat is ismernünk kell, mert jól tudjuk, „azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”. Az „otthonosság” érzése egyfajta biztonságot jelent, a képességet arra, hogy gyökeret verjünk, családot alapítsunk, jövőt tervezzünk. Már-

pedig a remélt jövőt csakis szilárd alapokra, megélt és megértett múltra lehet építeni.

Múltunk egy a városéval. Nemzet, haza, magyarságunk: ez először Nagyvárad, az otthonunk, és otthonunk Erdély, otthonunk Magyarország, de nem a jelenlegi csonka ország, hanem a kárpát-medencei magyar haza. Ezt a sorsot fel kell vállalnunk, büszkén, hittel, ragaszkodással!

Ez a kis munka ehhez kíván hozzájárulni. Jel kíván lenni, ami arra figyelmeztet, hogy van múltunk, jelenünk, van otthonunk ezen a vidéken, van otthonunk ebben a városban és lehet jövőnk is Nagyváradon.

Számunkra megszentelt hely Nagyvárad. Úgy járunk benne, mintha az egész város templom lenne, mintha bármikor felbukkanna a sarki fordulón Ady vagy Juhász Gyula. Mintha a magyar és nagyvárad történelem itt élne, lüktetne körülöttünk. Mert Nagyvárad minden idegszálával, minden rezdülésével, minden villanásával az egyetemes magyar történelem szerves és soha ki nem törölhető része. Aki egy fél órát sétál a belvárosban, már azt is megérinti az igazi, a régi Nagyvárad. De aki olyan szerencsés, hogy itt élhet, itt élhettek ősei, az tudja csak igazán megérteni, hogy **Nagyváradnak magyar lelke van.**

Természetesen mindig lesznek olyanok, akik idegenek

maradnak a városban, bármeddig is éljenek benne. Idegenek, mert ők soha nem fogják meg tudni, megérezni, mit is jelent Nagyvárad, mert ők már csak „Oradea”-t ismerik. Lehet, többen vannak, mint azok, akiket megérintett, megfogott és el nem ereszt Várad lelke... Lehetnek többen, de Várad lelkét nem fogják megismerni soha, mindig kivételek maradnak. Ahogy Nadányi Zoltán írja a *Nagyvárad* napilap hasábjain 1940-ben: „Hiba volna, ha ezekből indulnánk ki, mikor Váradról, váradiakról beszélünk. Ha Várad lelkét olyanokban keresnénk, akik itt kivételek. Akiket nem tudott megszállni Várad lelke.”

A város múltját, magyar arcát, magyar lelkét leghitelesebben nem csak a fényképeken megőrzött, de a még most is álló falak, épületek, régi utcák, házak tudják visszaadni, megmutatni. Ezek mellett, ezek mögött ott vannak a város képé-

hez, arculatához szervesen illeszkedő utcanevek. Az utcák elnevezései híven tükrözik a történelmi időt, amelyben elnevezettek, de megmutatják a népet, nemzetet is, amely a várost lakja. Képet adnak jelenünkről és múltunkról is.

Ebben a könyvecskében Nagyvárad magyar utcaneveit szeretnénk népszerűsíteni, azaz az elvárt kéréssel, hogy aki a magyar nemzethez tartozónak érzi magát, az a magyar elnevezéseket használja. Főleg akkor, ha egy másik nagyvárad magyar polgártársával értekezik.

A nagyvárad magyar utcanevek éppúgy hozzátartoznak a városhoz, mint a Sebes-Körös, mint Szent László szobra vagy éppen a vár. A magyar utcanevek nélkül nincs Nagyvárad. A magyar utcanevek nélkül a város nem az, amit ismerni vélünk, az utcanevek ismerete nélkül nincs valódi városszeretet, városismeret, nincs – idegen kifejezéssel – lokálpatriotizmus.

POSTAFIÓK

Mindenki a maga módján

Mottó: „Mikor Nikita király lett / Rögön két kalapot vett. / Egyik volt a nappali / A másik meg az éjjeli.”

Pár nappal újév után egy valamire való műsort keresve rákattintottam az egyik hazai adóra. Egy riporternő mutatta be szilveszteri felvételeit Sinaián és környékén. Az egyik vendéglőben egy hosszú asztal körül népes társaság, jókedv, nevetgélés. Arra a kérdésére, hogy honnan jöttek és milyen a hangulat, egy testes férfi válaszként készségesen: Moldovából jöttünk és jól érezzük magunkat. Odahaza is jó – teszi hozzá –, de itt most nagyon jól mulatunk. És abban a pillanatban – széles jókedvükben – rá is zendítettek a Kalinkára. Én közben sávot váltottam, de nem tartottam kizártnak, hogy utána talán a Maruszja, majd pedig a Katyusa következett. Ha pedig tánra is perdültek ezekre a szép orosz dalokra, elképzeltem, amint karba tett kezekkel, libasorban körülrohagylják az asztalt, közben egy fiatalember – jó moldovai románhoz illően – eljárya a guggolós oroszokozák táncot, a kazacsokot szintén karba tett kezekkel.

Ezeket az orosz dalokat és még sok más hazafias indulót már csak az én generációm ismeri (a hetvenesek). Mert az ötvenes évek első felében ezeket tanultuk, érdekes módon sokkal több oroszot, mint román. Sőt a mozikban is leginkább ezeket láttuk-hallottuk.

A közmondást kissé módosítva: ahány nemzet, annyi féle. Mi pl. hosszú évek óta jól szervezett, nagy létszámú – jóval száz fölötti – társasággal szilveszterezünk, ahol evés, ivás, tánc, nótázás van, de soha senkinek nem jutott eszébe idegen nyelven énekelni.

A mottóként felírt kis nóta nem orosz eredetű, csak a név tűnik annak. Néha-néha elénekelem.

Nagy Ferencz
Nagyvárad

U. I. A kazacsok tánc eredetét véletlenül tudom. Valamikor egy „szakavatott” ismerősöm mondta el: a muzsoknak sürgős dolga akadt, leguggolt hát egy ház sarkánál elintézni. Közben rárontottak a kutyák. Védekezésképpen, abban a pozícióban, váltott lábakkal rugdosni kezdte őket, hogy meg ne harapják...

LAPAJÁNLO • Egyházkerületi bibliaismereti vetélkedőt tartottak Magyarokécsen. A harmadik alkalommal megszervezett ifjúsági rendezvényről címdoldal beszámolóit közöl a *Harangszó* idei második száma. Kupán Árpád írásában Bocskai István életműve előtt tiszteleg. *Megelevenedő küldetésűdat* címmel a lap interjú közöl Csúry Istvánnal, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület novemberben megválasztott püspökével. Az új egyházi vezető egyházkerületi helyzetértékelést ad. A tudósításokban gazdag lapszámában összeállítás olvasható a Menyőben zárult forradalmi emlékévi főbb eseményeiről, Tóth Zsigmond a kárpát-medencei imnap nagyvárad rendezvényéről számol be, Végvár hármas ünnepéről Makay Botond tudósít. A *Gyülekezeti tükrök* című új rovatban elsőként a feketeterdői eklézsia szerepel. A nemrég elhunyt Molnár József életműve előtt Ecsedi Árpád tiszteleg, míg Zsiskú János volt belényesi lelképásztorra Miklós János emlékezik. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület kéthetente megjelenő gyülekezeti lapja megvásárolható és megrendelhető a lelkészi hivatalokban. A lap internetes kiadása a harangszo.blogspot.com címen olvasható.

Harangszó
A református újság

Csoóri Sándort ünneplik holnap Tenkén

A Tenkei Művelődési és Honismereti Kör idei első foglalkozását csütörtökön 17 órától tartja a református gyülekezeti teremben. Ekkor Csoóri Sándor 80. születésnapja tiszteletére a sokoldalú, sokszorosán kitüntetett költő, író, a Duna Televízió egyik „atyja” munkásságát méltatják *Magyarnak lenni, megmaradni* címmel. Csoóri Sándor pályáját V. Szabó János újságíró méltatja, F. Bató Ida színművész pedig az ünnepelt költő műveiből ad elő.